

of different products. Attention is paid to the fundamental changes in lifestyle and diet structure of the XXI century. According to the results of the study it has been revealed that today there are such tendencies of improving nutrition: development of «exotic» cuisine of different nations, which is admired by a man-gourmet that overcomes many kilometers to taste a dish that is unusual for the area where a person resides; branching of «indirect» type of food. The basis of human life is to provide the necessary energy from food consumption, covering energy costs. Migration processes contribute to the formation of scientific theory approaches to a healthy diet. The human body gets to a not adapted food traditions and there is need for rationalization of food. The theory of nutrition requires to adhere to a number of established principles: calorie diet should meet energy costs, the chemical composition of food rations should meet the physiological characteristics and needs of the body for nutrients, guaranteeing balanced diet. Further research will focus on: research relationship between the individual micronutrients in the diet, including synergistic and antagonistic relationships; formation theory of healthy eating organic and inorganic products for children, students and adults; chemical composition of the agricultural products produced through the use of innovative production technologies.

Keywords: evolution food, food, energy balance, healthy eating, good nutrition, adequate nutrition, organic foods.

Одержано 15.09.2016 р.

УДК 330.34:001.5

Дем'ян Ярослава Юрїївна,
ст. викладач кафедри менеджменту
та управління економічними процесами,
Мукачівський державний університет

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ЕКОНОМІЧНОГО ПОНЯТТЯ «СТАЛИЙ РОЗВИТОК»

В статті досліджено наукові підходи становлення теорії економічного розвитку, виокремлено поняття «зростання» і «розвиток». Метою статті є систематизація та аналіз основних наукових підходів до визначення поняття сталий розвиток. Розкрито поняття сталого розвитку як світоглядної ідеології, яка може забезпечити збалансований розвиток цивілізації. Визначено, що теоретико-методологічне визначення поняття «сталого розвитку» еволюціонувало та з урахуванням глобальних трансформацій отримало нові обґрунтування й прояви. Проведено аналіз та характеристики фаз економічного зростання. В роботі отримано подальший розвиток поняття «сталості» в різних галузях науки і особливості цієї дефініції в економічних системах. Автором виокремлено особливу проблему сталого розвитку в сучасних умовах господарювання, яка супроводжується недостатністю ресурсного забезпечення, на що акцентується велика увага урядами розвинених країн, громадськими організаціями та багатьма вченими. Обґрунтовано необхідність сформуванню нову парадигму розвитку, яка буде враховувати минулий досвід та відповідати сучасним реаліям. Підкреслено важливість вивчення проблем сталого розвитку соціально-економічних систем різних країн світу і світової економіки загалом. Сталий розвиток регіонів є основою розвитку країни в цілому, а впровадження його принципів – передумовою інтеграції України до європейської спільноти. Цілі сталого розвитку становитимуть нову систему взаємоузгоджених управлінських заходів за економічними, соціальними, екологічними показниками та спрямовуватимуться на формування суспільних відносин на засадах довіри, суспільної рівності, безпечного навколишнього середовища. Основою сталого розвитку є права людини на життя та розвиток. Такі цілі повинні забезпечити інтеграцію зусиль для економічного зростання, соціальної справедливості та раціонального природокористування, що потребує глибоких соціально – економічних перетворень та нових підходів до глобального партнерства. Здійснений аналіз сутності сталого розвитку дозволив чітко конкретизувати його зміст, у всіх його об'єктивних проявах, концептуальні суперечності у підходах реалізації його принципів. Подальші дослідження будуть спрямовані на з'ясування механізмів впливу сталого розвитку.

Ключові слова: сталий розвиток, стійкість, економічне зростання, принципи розвитку, економічна система.

ВСТУП

Постановка проблеми. Забезпечення сталого розвитку є одним з ключових питань сучасного розвитку всіх країн світу та особливо актуалізується

для України з огляду на її економічні, соціальні та екологічні проблеми. Прагнучи досягти сталого економічного розвитку, використовують різні концепції, підходи для розробки стратегій розвитку. Однак, заходи, які вживаються світовою спільнотою

для її вирішення, не є досить ефективними, а ресурси, які виділяються для цього – недостатні. У результаті потрібно змінити саму парадигму сталого розвитку яка не відповідає сучасним реаліям. Інноваційний світ потребує інноваційних підходів до розуміння сталого розвитку. Сталість – це здатність системи при відхиленнях від зрівноваженого стану чи від чітко окресленої траєкторії руху повертатися до такого зрівноваженого чи близького до нього стану або знову набувати втрачений вектор руху. Якщо система нестійка, то вона при зовнішніх збуреннях неспроможна повернутися у зрівноважений стан або її рух вирізнятиметься значною амплітудою коливань чи відхиленнями від початкової траєкторії. Потрібне формування нової парадигми сталого розвитку, що враховує минулий досвід та відповідає сучасним реаліям.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Започаткувавши вивчення економічного розвитку, політекономі-класики зосередили свою увагу на інших важливих аспектах функціонування світового господарства та не змогли розкрити усе розмаїття природи і механізмів забезпечення розвитку. Тому означений феномен став предметом дослідження наступних поколінь науковців, зокрема О. Г. Осауленка, Дейлі Г. Кларка, Д. Медоуса, Б. Хьюса, А. Оніші, Г. М. Калинчикова, О. Кузнецова, Л. Мельника, А. Піковського, І. Сигова. Проте, серед цілісних теорій розвитку доречно виділити перш за все дослідження Й. Шумпетера [9]. Науковець розкрив внутрішню природу розвитку, пояснив його циклічність та визначив ключові детермінанти – підприємницьку ініціативу та перебіг науково-технічного прогресу. Однак існує потреба у більш детальному дослідженні сутності та забезпечення сталого розвитку.

Мета статті (постановка завдання). Метою статті є систематизація та аналіз основних наукових підходів до визначення поняття «сталий розвиток».

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ

Для наукової думки вивчення проблеми економічного розвитку стало важливим напрямом досліджень ще два з половиною століття тому. За цей час науковцями різних країн та економічних шкіл висунуто багато теорій і концепцій, на підставі яких вчені намагалися пояснити природу, рушійні сили та механізми розвитку економічних систем – світової економіки, національного господарства окремих країн, економіки регіонів, галузей, корпорацій, домогосподарств тощо.

Так, 1776 р. А. Сміт у третій частині «Про розвиток добробуту у різних народів» наріжної праці свого наукового вчення «Дослідження про природу і причини багатства народів» [1] дослідив феномен розвитку господарства європейських держав упродовж півтора тисячоліття, починаючи від часу занепаду та остаточної руйнації Римської імперії. Узагальнюючи основні положення його вчення, можна стверджувати, що в якості рушійних сил розвитку А. Сміт розумів наявність «абсолютних переваг» держав та механізм функціонування вільного ринку. Пізніше Д. Рікардо

розвинув дослідження А. Сміта через призму власної теорії «порівняльних переваг» [2].

Одним з перших цілісну теорію економічного розвитку запропонував К. Маркс [3], який вказав на його циклічну природу, спіралеподібний тип перебігу, а також пов'язав механізм реалізації з прагненням власників предметів і засобів праці до подальшого збагачення та антагонізмом інтересів працівників й капіталістів. Проте, теорія К. Маркса, доволі коректно пояснюючи причини виникнення криз і періодів занепаду, не змогла цілком і логічно розкрити рушійні сили саме висхідних фаз економічної динаміки, які власне і є ключовими складовими розвитку.

Вперше показав принципову відмінність та виокремив поняття «зростання» і «розвитку» Й. Шумпетер, пов'язавши перше з кількісними змінами функціонування економічної системи, а друге – з якісними перетвореннями та впровадженням інновацій. У такий спосіб підходи Й. Шумпетера утворили підґрунтя усіх сучасних наукових досліджень феномену економічного розвитку.

За результатами аналізу наукових здобутків Й. Шумпетера та інших науковців [3-9], що присвятили свої дослідження феномену економічного розвитку, доцільно зробити наступні принципові узагальнення.

По-перше, життя економічної системи можна представити як динамічний хвилеподібний процес (рис. 1), що у своєму перебігу зазнає періодичної зміни різних фаз: 1 фаза – стабільного функціонування; 2 фаза – порушення стабільності та виникнення кризи; 3 фаза – занепаду економічних процесів з повною чи частковою руйнацією принципів і правил функціонування економічної системи у 1-й динамічній фазі; 4 фаза – зародження нових засад життєдіяльності системи у перспективі; 5 фаза – розвиток економічної системи на оновлених засадах в межах економічного циклу; 6 фаза – подальше економічне зростання з поступовим переходом до стабільного функціонування (тобто перехід до 1-ї фази економічної динаміки в межах нового циклу і подальшим повторенням усіх інших фаз).

По-друге, незважаючи на те, що розвиток було віднесено лише до п'ятої фази економічної динаміки, саме ця фаза є ключовою і відіграє найважливішу роль в усьому економічному циклі. Адже, саме від фази розвитку залежить наскільки повно будуть використані знов створені на попередній фазі можливості для життєдіяльності економічної системи (за Й. Шумпетером – впровадженні у життя інновації) та наскільки значними і тривалими будуть дві наступні фази – зростання і стабільного функціонування.

По-третє, п'ята і шоста фази економічної динаміки (розвиток і зростання) настільки тісно пов'язані одна з одною, що зазвичай частково поєднуються у часі. Більше того, вони неспроможні існувати виокремлено, адже розвиток стає поживним ґрунтом зростання, а зростання – логічним результатом розвитку. Такий тісний зв'язок розвитку і зростання призводить до змішування цих понять у науковій літературі, у тому числі й при чисельних спробах тлумачення обох наукових дефініцій. Навіть аналізувати і оцінювати процеси зростання і розвитку

подеколи доцільно на підставі одних і тих самих показників. Проте, домінуючою нині стала думка, що заснована на напрацюваннях Й. Шумпетера, згідно

якої розвиток являє собою якісні, а зростання – переважно кількісні зміни у життєдіяльності економічної системи.

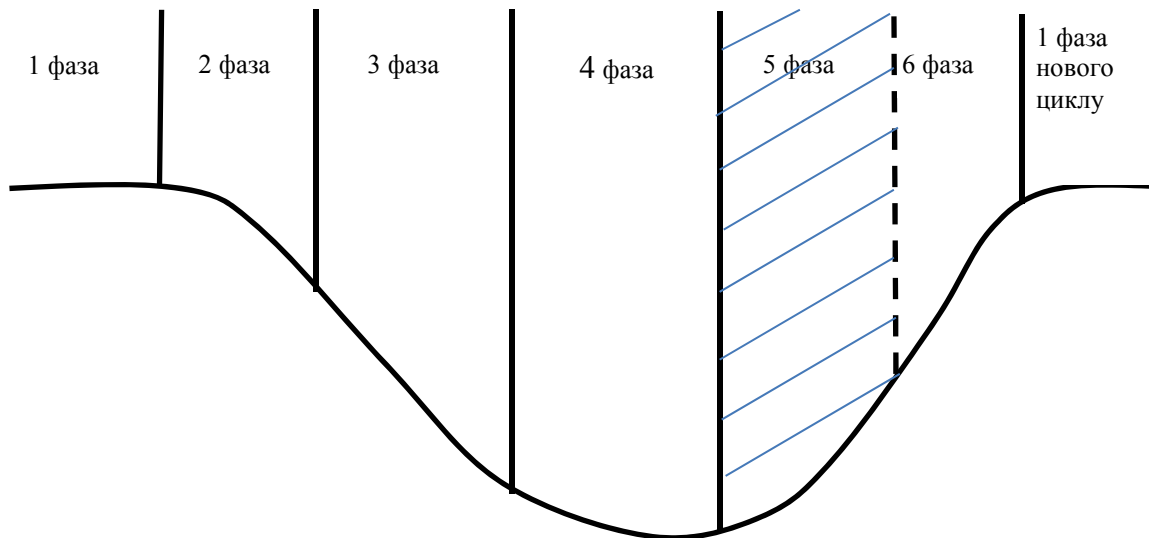

Рис. 1. Перебіг фаз економічного циклу із виділення фази розвитку*

* побудовано автором на основі узагальнення наукових джерел [3-5, 7-9]

По-четверте, потрібно вирізнити розвиток в межах економічного циклу і розвиток як загальний тренд життєдіяльності економічної системи. Адже перебіг чергового циклу – це не механічне повторення динамічних фаз, а їх виникнення на якісно новому щаблі функціонування економічної системи.

Формується загальний тренд розвитку, який М. Кондратьєв свого часу називав «віковим трендом» [10, с. 57-61]. Таким чином, розвиток в межах економічного циклу «розгойдує» динаміку та призводить до загального економічного розвитку (рис. 2). Цих два види розвитку нерозривно пов'язані.

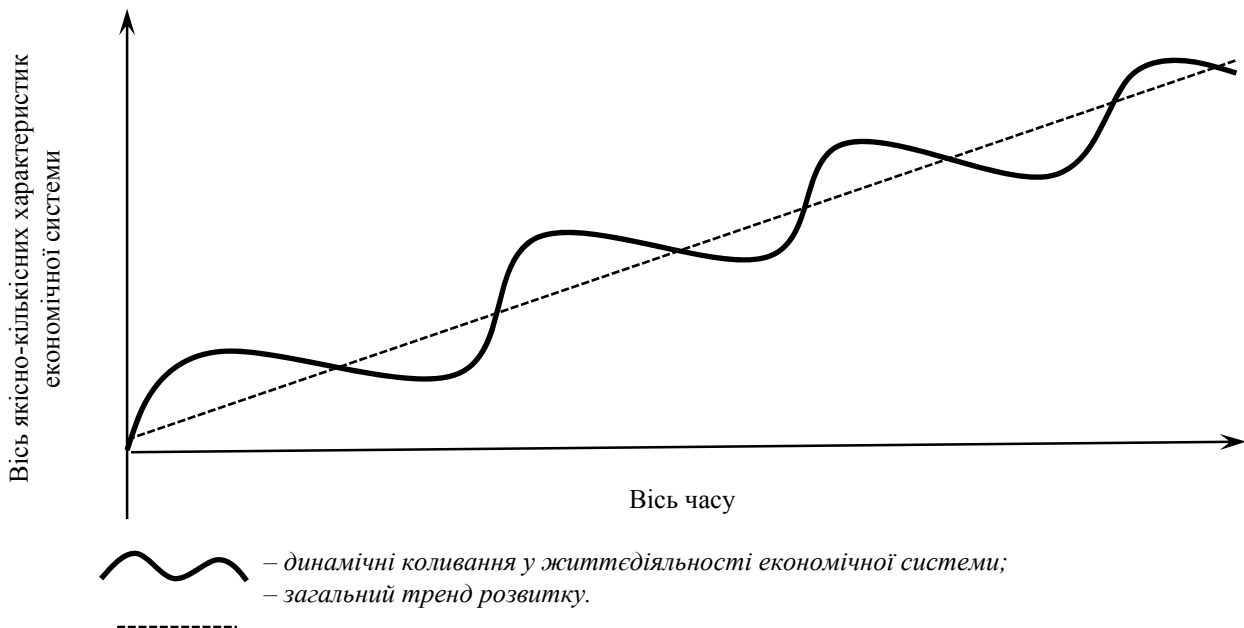

Рис. 2. Формування загального тренду розвитку економічної системи*

* побудовано автором на основі узагальнення наукових джерел [3, 9-10]

По-п'яте, оскільки стабільним (сталим) за наведеною вище послідовністю зміни фаз динамічного процесу може бути перш за все звичайне функціонування, то виникає питання щодо правомірності застосування терміну «сталість» стосовно поняття «розвиток». Адже, на перший погляд, одне суперечить іншому. Такої думки, зокрема,

притримується Е. Коротков [11, с. 8]. Проте, вона є доволі спірною. Адже сталість по відношенню до розвитку означає повну, планомірну та поступову реалізацію усіх чинників, що забезпечать якісні зміни умов життєдіяльності економічної системи. Поняття «сталості економічного розвитку» набуло широкого визнання і розповсюдження у науковій літературі. В

математиці, фізиці й хімії проблема сталості розглядається при вивченні збуреного руху деякої точки у фазовому просторі у разі, коли ззовні діють чинники, що порушують рівноважний стан системи. Так, у математиці стійкий стан деякої системи визначається незмінністю точок координат, а в механіці – за поверненням системи до стану рівноваги після примусового відхилення. У кібернетиці сталість ототожнюється із «незмінністю» та пов'язується з ідеєю інваріантності [12].

Теорія сталості соціально-економічних систем стала провідною догмою кібернетики, теорії систем й інших сфер наукового пізнання. «Сталість – одна з динамічних характеристик економічної системи, і є здатністю повертатись в попередній чи близький до нього визначений режим після виходу із нього в результаті якої-небудь взаємодії» [13, 14].

Для цілкового усвідомлення дефініції «сталий розвиток» стосовно економічних систем необхідно підкреслити ще одну її важливу характеристику. Задля цього доцільно звернутися до категорії «сталості» у біології та медицині, де вона унаочнюється у понятті «гомеостаз». Гомеостаз – це здатність відкритої системи зберігати сталість свого внутрішнього стану завдяки скоординованим реакціям, спрямованим на підтримування динамічної рівноваги. Це прагнення системи відтворювати себе, відновлювати втрачену рівновагу, долати спротив зовнішнього середовища. В біологічних науках – це постійність внутрішнього середовища і фізіологічних функцій організму, їхня повна незмінність. На противагу цьому в економіці сталість зовсім не означає перманентне підтримування зрівноваженого стану або рух за визначеною траєкторією без будь-яких коливань. Тут сталість – це перебування у певному діапазоні з можливістю динамічних коливань, амплітуда яких дозволяє повертатись до зрівноваженого стану. Означена особливість має значення не стільки для розвитку як фази економічного циклу, скільки для розвитку як загального тренду життєдіяльності економічної системи, за якого спостерігаються циклічні коливання економічної динаміки. Наочно названа особливість була показана вище на рис. 2.

У зв'язку з цим представляє інтерес концепція сталості І. П. Бойко, згідно якої сталість – це характеристика виробничого процесу, який не залежить від рівня аналізованого показника чи швидкості його зміни. Адже виробництво якого - не будь продукту може бути сталим, але недостатнім для задоволення потреб, та навпаки, виробництво може бути не сталим, з великими перепадами, хоч потреби й будуть задовольнятися за рахунок запасів, імпорту тощо. Під нестійкістю деякого економічного процесу потрібно розуміти наявність постійно повторюваних позитивних та негативних випадкових відхилень показника, що використовується для вимірювання рівня процесу, від його нормальної величини. Нормальний рівень, в свою чергу, це рівень, визначений для даного моменту часу у відповідності із відомими законами процесу чи шляхом екстраполяції тенденцій, що склалися [16].

Вивчення проблеми розвитку набуло широкого поширення в науковій літературі. Наприкінці ХХ

століття навіть виникла «концепція розвитку системи природа-суспільство», яка об'єднала в єдине ціле дві дефініції: сталість та розвиток. Нині ця концепція носить назви «стійкого сталого розвитку» (sustainable development). Перспективи людства в зв'язку із змінами в середовищі проживання, які виникають внаслідок діяльності соціуму, були поставлені в основу міжнародною групою вчених Римського клубу на чолі з Е. Печей в 1960-1980-ті роки. Їхні наукові доповіді отримали світове визнання. У цих доповідях містилися рекомендації урядам та народам країн третього світу для більш раціонального використання ресурсів, впровадження передової агротехніки, налагодження системи освіти, «планування сім'ї» в цілях зменшення темпів приросту населення тощо. Такий напрямок діяльності Римського клубу створило умови для підготовки та проведенню в рамках ООН міжнародної конференції в Ріо-де-Жанейро у 1992 р. На цій конференції була прийнята концепція сталого розвитку в якості теоретичної основи – «Порядок денний на ХХІ століття». Тут вміщено пропозиції, що були розроблені у результаті спільної роботи дослідників 150 галузей науки та виробництва. Також у концепції було викладено побажання урядам щодо створення національних програм сталого розвитку з урахуванням можливостей та особливостей кожної держави [4, 8].

Світове співтовариство на конференції в Ріо-де-Жанейро в 1992 р. дійшло висновку щодо того, що характер економічного розвитку людства має змінитися, адже в решті сучасний тренд може призвести до загибелі. В офіційних документах Конференції ООН з навколишнього середовища та розвитку були досить повно сформовані загальноцивілізовані принципи руху людства до сталого та безпечного розвитку, які в основному зводяться до наступного [15]:

- в центрі уваги стійкого розвитку знаходяться люди. Вони мають право на здорове, плідне життя в гармонії з природою;
- право на розвиток повинно здійснюватися так, щоб забезпечити рівність можливостей розвитку та збереження навколишнього середовища як для нинішніх, так і для наступних поколінь;
- захист навколишнього середовища повинен носити попереджувальний характер. Наукова невизначеність не може слугувати причиною відстрочки прийняття економічних ефективних заходів з попередження значного та незворотного збитку;
- всі держави в рамках завдання викорінення бідності як необхідної умови сталого розвитку повинні зменшувати різницю в рівні життя та повніше задовольняти потреби значної частини людства;
- держави повинні співробітничати для збереження, захисту та відновлення здоров'я та цілісності екосистеми Землі;
- держави повинні обмежувати та ліквідувати невідповідність сталому розвитку моделі виробництва і споживання, стимулювати відповідну демографічну політику;
- сталий розвиток потребує глибокого розуміння наукових проблем. Державам слід

поділитись знаннями і новими технологіями для досягнення сталості розвитку;

– держави повинні: розвивати та сприяти міжнародному, екологічному і економічному співробітництву, сприяти інтернаціоналізації витрат за принципом: хто забруднює навколишнє середовище – той і повинен нести відповідальність за це забруднення;

– світ, розвиток і збереження навколишнього середовища взаємопов'язані та нерозривні.

У 1997 р. у Нью-Йорку відбулася ХІХ спеціальна сесія Генеральної асамблеї ООН з проблем довкілля і сталого розвитку, присвячена п'ятій річниці Конференції 1992 р. На сесії йшлося про незадовільне виконання рекомендацій «Ріо-92» більшістю країн світу. Такий стан пояснювали недостатнім рівнем свідомості й обізнаності з проблемою, браком у багатьох країнах необхідних коштів, а також юридично не обов'язковим характером документів «Ріо-92» [15].

Г. Дейлі у зв'язку з цим зазначив: «...одним із способів знаходження змісту будь-якої концепції є розширення її меж до такої міри, щоб вона стала всеохоплюючою» [5]. Поряд з цим він наголошує на важливості якісного формулювання, бо «прийняття надто невизначеного терміну створює ситуацію, де той, кому вдається надати терміну свого визначення, автоматично виграє велику політичну битву за вплив на наше майбутнє. Дехто ладен взагалі відмовитись від концепції сталого розвитку, стверджуючи, що вона нічого не додає до стандартної економічної теорії і є надто нечіткою, щоб узагалі була корисною [5].

Ідеї сталого розвитку з'являються як альтернатива недостатньо організованому і керованому суспільному розвитку в усіх сферах людської життєдіяльності. Приходить розуміння, що подальше слідування його траєкторією веде у безвихідь. У порядок денний світового розвитку входить імператив пошуку виходу з такого становища, визначення шляхів переходу на засади сталості в усіх галузях суспільного управління [17].

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Узагальнюючи вищевикладене потрібно відзначити, що стосовно різних, перш за усе економічних систем, сталість доцільно розглядати як внутрішню властивість системи, що проявляється спроможністю опору до збурюючих зовнішніх впливів.

Таким чином, здійснений нами аналіз сутності сталого розвитку дозволив чітко конкретизувати його зміст у всіх його об'єктивних проявах, концептуальні суперечності у підходах реалізації його принципів. У статті здійснено аналіз теоретико-методологічних засад дослідження сталого розвитку, відповідно до чого вдалося сформулювати основні положення, які розкривають зміст реалізації поставленої дослідницької мети. Особливу увагу варто приділити з'ясуванню механізмів впливу сталого розвитку, що і є одним із перспективних напрямів подальшого розроблення даної проблематики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сміт А. Добробут націй. Дослідження про природу та причини добробуту націй / А. Сміт; пер. з англ. О. Васильєва [та ін.]; наук. ред. Є. Литвин. – К.: Port-Royal, 2001. – 594 с.
2. Рікардо Д. Начала политической экономии и налогового обложения [Электронный ресурс] / Д. Рікардо // Электронная библиотека экономической литературы. – Режим доступа: <http://ek-lit.narod.ru/ricsod.htm>.
3. Маркс К. Капітал. Критика політичної економії. Т. 2., Кн. II: Процес обігу капіталу / К. Маркс. – К.: Видавництво політичної літератури УСРС, 1954. – 515 с.
4. Экономическая энциклопедия / науч.-ред. Совет изд-ва «Экономика»; Ин-т экон. РАН; / Л. И. Абалкин. – М.: ОАО «Издательство Экономика», 1999. – 1055 с.
5. Дейлі Г. Поза зростанням. Економічна теорія сталого розвитку; [пер. з англ.] / Г. Дейлі; Ін-т сталого розвитку. – К.: Інтелсфера, 2002. – 312 с.
6. Макроекономічне збалансування / За ред. А. А. Чухна. – К.: Либідь, 1996. – 198 с.
7. Кучин Б. Л. Управление развитием экономических систем / Б. Л. Кучин, Е. В. Якунова. – М.: Экономика, 1990. – 157 с.
8. Осауленко О. Г. Стійке економічне зростання: макроекономічна політика та державне регулювання / О. Г. Осауленко. – К., 2001. – 84 с.
9. Шумпетер Й. Теория экономического развития / Й. Шумпетер; пер. с нем. В. С. Автономова, М. С. Любского, А. Ю. Чепуренко; общ. ред. А. Г. Милейковского. – М.: Прогресс, 1982. – 439 с.
10. Кондратьев Н. Д. Проблемы экономической динамики / Кондратьев Н. Д.; редкол. Л. И. Абалкин (отв. ред.) и др. – М.: Экономика, 1989. – 526 с.
11. Антикризисное управление: учебник / под ред. Э. М. Короткова. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 432 с.
12. Ильясов С. М. Устойчивость банковской системы: механизмы управления, региональные особенности: Учеб. Пособие / С. М. Ильясов. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 255 с.
13. Математика: энциклопедия. / Под ред. Ю. В. Прохорова. – М.: Большая Российская энциклопедия, 2003. – 845 с.
14. Афанасьев В. Н. Статистическое обеспечение проблемы устойчивости сельскохозяйственного производства / В. Н. Афанасьев. – М.: Финансы и статистика, 1996. – 320 с.
15. Рио-де-Жанейрская декларация по окружающей среде и развитию [Электронный ресурс] // Принята Конференцией ООН по окружающей среде и развитию, Рио-де-Жанейро, 3–14 июня 1992 года. – Режим доступа: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/riodecl.shtml.

16. Бойко И. П. Проблемы устойчивости сельскохозяйственного производства / И. П. Бойко. – Л.: ЛГУ, 1986. – 168 с.

17. Садовенко А. Сталий розвиток суспільства: навчальний посібник / А. Садовенко, Л. Масловська, В. Серета, Т. – 2 вид. – К.; 2011. – 392 с.

Демьян Ярослава Юрьевна

НАУЧНЫЕ ПОДХОДЫ К ЭКОНОМИЧЕСКОМУ ПОНЯТИЮ «УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ»

В статье исследованы научные подходы становления теорий экономического развития, выделены понятия «рост» и «развитие». Целью статьи является систематизация и анализ основных научных подходов к определению понятия «устойчивое развитие». Раскрыто понятие устойчивого развития как мировоззренческой идеологии, которая может обеспечить сбалансированное развитие цивилизации. Определено, что теоретико-методологическое определение понятия устойчивого развития эволюционировало и с учетом глобальных трансформаций получило новые обоснования и проявления. Проведен анализ и характеристики фаз экономического роста. В работе получено дальнейшее развитие понятия «устойчивости» в различных отраслях науки и особенности этой дефиниции в экономических системах. Автором выделена особая проблема устойчивого развития в современных условиях хозяйствования, сопровождается недостаточностью ресурсного обеспечения, на что акцентируется большое внимание правительствами развитых стран, общественными организациями и многими учеными. Обоснована необходимость сформировать новую парадигму развития, которая будет учитывать прошлый опыт, и отвечать современным реалиям развития. Подчеркнута важность изучения проблем устойчивого развития социально-экономических систем разных стран мира и мировой экономики в целом. Ведь, устойчивое развитие регионов является основой развития страны в целом, а внедрение его принципов – предпосылкой интеграции Украины в европейское сообщество. Цели устойчивого развития составят новую систему взаимосогласованных управленческих мероприятий по экономическим, социальным, экологическим показателям и направлены на формирование общественных отношений на основе доверия, общественного равенства, безопасной окружающей среды. Основой устойчивого развития являются права человека на жизнь и развитие. Такие цели должны обеспечить интеграцию усилий для экономического роста, социальной справедливости и рационального природопользования, что требует глубоких социально-экономических преобразований и новых подходов к глобальному партнерству. Таким образом, осуществленный нами анализ сущности устойчивого развития, позволил четко конкретизировать его содержание, во всех его объективных проявлениях, концептуальные противоречия в подходах реализации его принципов. Дальнейшие исследования будут направлены на выяснение механизмов влияния устойчивого развития.

Ключевые слова: устойчивое развитие, устойчивость, экономический рост, принципы развития, экономическая система.

Demian Yaroslava Y.

SCIENTIFIC APPROACHES TO THE ECONOMIC CONCEPT OF «SUSTAINABLE DEVELOPMENT»

In the article the scientific approaches of the formation theories of economic development are described, the concept of «growth» and «development» is singled out. The aim of the article is the systematization and analysis of the main scientific approaches to the definition of sustainable development. The concept of sustainable development as worldwide ideology that can ensure sustainable development of civilization has been revealed. As a result of the theoretical and methodological definition of sustainable development has evolved and taking into account global transformations has got a new foundations and effects. The analysis and specification phases of growth have been done. In the article the further development of the concept of «sustainability» in various fields of science and features of this definition in economic systems has been researched. The author singled out a particular problem for sustainable development in the contemporary economy, accompanied by the lack of providing resources, the great attention is emphasized by the governments of developed countries, NGOs and many scientists. There is a necessities to form a new paradigm of development that will take into account past experience and meet the modern realities of development. The importance of studying the problems of sustainable development of social and economic systems around the world and the world economy as a whole has been emphasized. After all, the sustainable development of the regions is the basis of the countries development as a whole, and the implementation of its principles - precondition of Ukraine integration into the European community. The objectives of sustainable development constitute a new system of coordinated management measures for the economic, social, environmental measures and will be directed at the formation of social relations based on trust, social equality, safe environment. The basis of sustainable development is the human rights to live and develop. These goals should ensure efforts integration for economic growth, social justice and environmental management, which requires profound socio – economic transformations and new approaches to global partnerships. So, we made an analysis of the essence of sustainable development, which allowed neatly specify its content, in all its, objective displays, conceptual contradictions in the approaches of implementation of its principles. Further research will be aimed at elucidating the mechanisms of influence of sustainable development.

Keywords: sustainable development, stability, economic growth, development principles, economic system.

Одержано 10.09.2016 р.